

HUMANISTICKE STUDIJE

11 | 2022

UNIVERZITET
DONJA GORICA

ČASOPIS HUMANISTICKE STUDIJE

Glavni i odgovorni urednik:
Dragan K. Vukčević

Urednik broja
„Evropa i granice države“:
Ilija Vujačić

Redakcija:
1. Đorđije Borozan (Podgorica);
2. Ilija Vujačić (Podgorica);
3. Dragica Vujadinović (Beograd);
4. Milan Podunavac (Podgorica);
5. Cirila Toplak (Ljubljana);
6. Mirjana Maleska (Skoplje);
7. Asim Mujkić (Sarajevo).

Savjet:
1. John Keane (Sidney);
2. Nenad Dimitrijević (Beograd);
3. Čedomir Čupić (Beograd);
4. Olga Breskaja (Vilnius);
5. Ana Krasteva (Sofija, Lyon);
6. Panos Ljoveras (Solun);
7. Đuro Šušnjić (Beograd);
8. Viljam Smirnov (Moskva);
9. Rudi Rizman (Ljubljana);
10. Alpar Lošonc (Novi Sad);
11. Vesna Kilibarda (Podgorica);
12. Stefano Bianchini (Bologna);
13. Hans-Georg Ziebertz (Würzburg);
14. Ratko Božović (Beograd).

Sekretar: Predrag Zenović

Dizajn: Mile Grozdanić

Priprema za štampu: Bojan R. Popović
Medeon, Podgorica

Lektura i korektura: Sonja Živaljević

Izdavač: HS, UDG

Podgorica,
2022.

SADRŽAJ

DRAGAN K. VUKČEVIĆ Uvodna riječ
glavnog i odgovornog urednika /5/

DIO I TEMA BROJA: Evropa i granice države
MILAN PODUNAVAC Evropa to može bolje — o mogućnostima
konstitucionalizacije Evrope / EU /9/
MILENA ŠOFRANAC LJUBOJEVIĆ Bregzit: pravne posljedice /17/
DEJAN VUKIĆ Otvorena pitanja granica na prostoru
Zapadnog Balkana u kontekstu regionalne stabilnosti i
saradnje, bezbjednosti i evropskih integracija /31/

DIO II STUDIJE

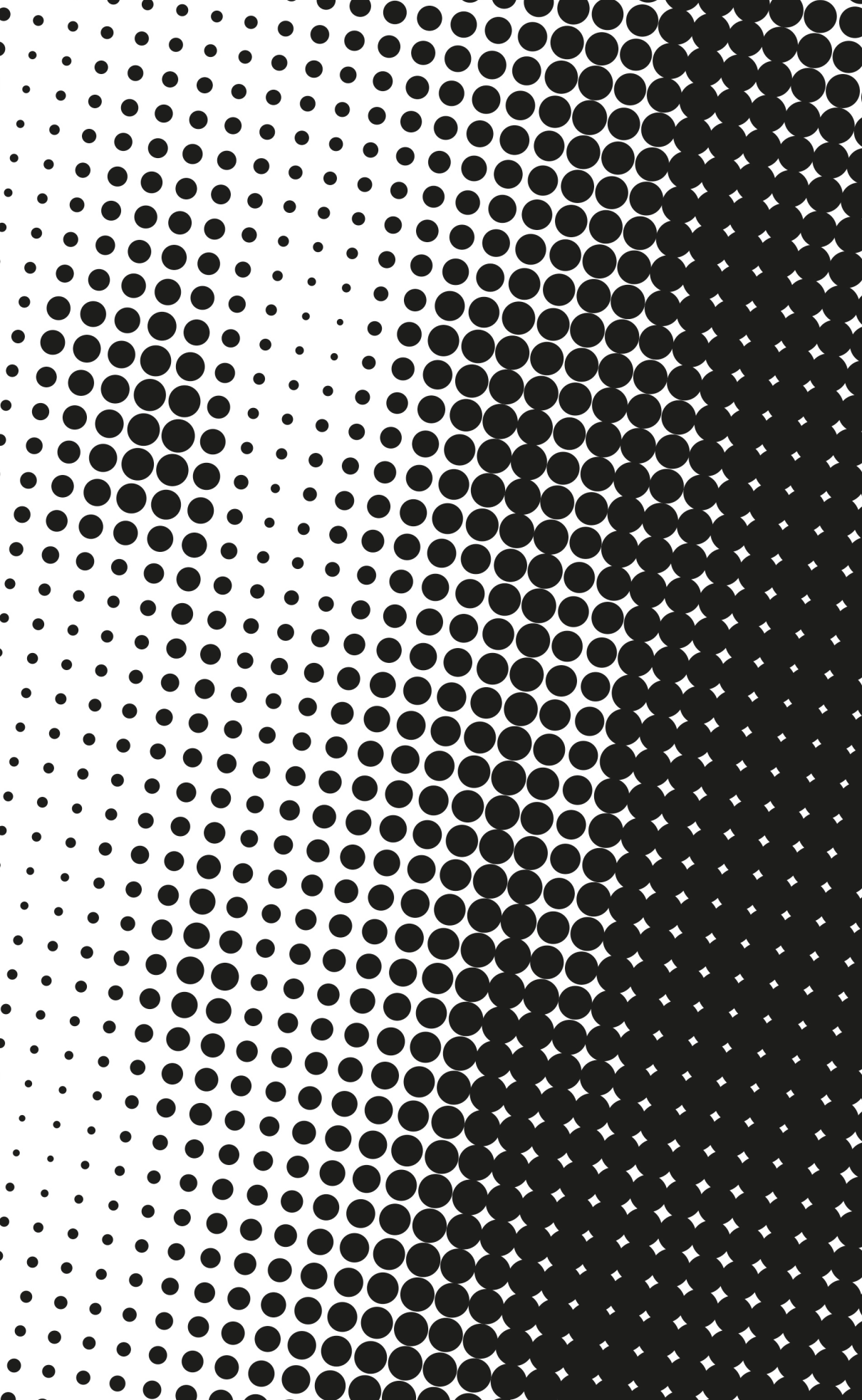
DRAGICA ŽUGIĆ Strategije motivisanja i metode razvoja
kritičkog mišljenja u nastavi stranih jezika /55/
VELIBOR ZOLAK Kako je nastajao „Grad teatar — Theatre City
Budva” — studija slučaja jednog kulturno-umjetničkog festivala /67/

DIO III PRIKAZI

ILIJA VUJAČIĆ Osvrt na naučno djelo akademika Đorđa Borozana /93/
Vinčenco Čikeli, *Sociologija kosmopolitizma*, Humanističke studije
Univerziteta Donja Gorica, Podgorica, 2021. (Filip Jovanovski) /101/
Rišard Kapuščinjski, *Fudbalski rat*, Samizdat B92, 2019.
(Luka Rakojević) /105/

DIO IV IN MEMORIAM

Ljubinka Trgovčević (1948–2022) (Predrag Zenović) /111/

Ljubinka Trgovčević (1948–2022)

U Beogradu, 4. marta, posle kratke i teške bolesti, preminula je profesorka Ljubinka Trgovčević Mitrović, istoričarka, redovna profesorka Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Beogradu u penziji, jedna od osnivača Udruženja za društvenu istoriju i profesorka Humanističkih studija Univerziteta Donja Gorica.

Na Humanističkim studijama koncipirala je i predavala predmete „Evropa i Balkan” i „Istorija balkanskih odnosa”. U njenom bogatom naučnom i istraživačkom opusu posebno se izdvajaju monografije: „Naučnici Srbije i stvaranje jugoslovenske države 1914–1920” iz 1986, „Istorija Srpske književne zadruge” iz 1992 i „Planirana elita. O studentima iz Srbije na evropskim univerzitetima u 19. veku” iz 2003. Uža naučna oblast kojoj je dala nemjerljiv heuristički i metodološki doprinos je društvena istorija Srbije. U ovoj oblasti objavila je skoro 100 naučnih radova i studija.

Rođena je u Sarajevu, diplomirala je na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu na odsjeku Savremena istorija 1971, gdje je tri godine kasnije magistrirala istoriju i doktorirala 1984. godine. Od 2001. do 2016. bila je redovna profesorka na Fakultetu političkih nauka u Beogradu, prije toga je radila u Istorijskom institutu SANU, a tokom duge i bogate karijere bila je angažovana u Centru za multidisciplinarne studije Univerziteta u Beogradu, Škola doktorskih studija, smjer Istorija i filozofija prirodnih nauka.

Profesorka Trgovčević nije bila samo poznavalac društvene istorije Srbije i Jugoslavije, bila je i društveno angažovana i akter važnih istorijskih događaja. Bila je članica Predsedništva SR Srbije u burnim godinama (1986–1988), prije toga delegatkinja u Skupštini Srbije (1982–1986), predsjednica Saveza za brigu o djeci i omladini Jugoslavije (1986–1990), predsjednica Upravnog odbora Istorijskog arhiva Beograda (2001–2004) i predsjednica Upravnog odbora Istorijskog muzeja Srbije (2008–2013).

O integritetu profesorke Trgovčević slikovito govore dva odsudna istorijska momenta. Na Osmoj sjednici CK SK 1987. godine, video dokument je lako pronaći, kao jedina žena i najmlađa članica kolektivnog Predsedništva izgovorila je da kao istoričarka „razume šta se radi i kuda ovo vodi”. Njeni prijatelji svjedoče da je podršku Stamboliću dala jer kako je rekla „drugacije ne bi mogla mirno da spava”. Bombardovanje SR Jugoslavije 1999. zateklo je nju i njenog supruga, istoričara Andreja Mitrovića, u inostranstvu. Odbili su da ostanu kod

prijatelja i iz solidarnosti prema društvu i zemlji vratili su se u Beograd, sa čijom politikom nisu bili ni najmanje saglasni.

Važno je dodati još nekoliko biografskih crtica istoričarke Ljubinke Trgovčević. U Savezu istoričara Jugoslavije i Društvu istoričara Srbije profesorka Trgovčević obavljala je niz značajnih zaduženja i rukovođila nizom istraživanja, a do samog kraja bila je angažovana kao predsjednica Savjeta Centra za studije roda i politike (FPN), članica Izdavačkog savjeta *European History Quarterly*, London, članica Udruženja za društvenu istoriju i Savjeta Zadužbine Mihael Zikić, Univerziteta Bon. Dobitnica je NIN-ove nagrada za publicistiku 1986. godine.

Profesorka Trgovčević ostavila je jasan akademski potpis u nastavnom programu Humanističkih studija. Njeno insistiranje na akademskoj čestitosti i danas je paradigma koju studenti Univerziteta Donja Gorica slijede. Ukratko, profesorka Ljubinka Trgovčević ima neizbrisiv trag u istoriji ove institucije.

Dragi ljudi umiru onda kada ih zaboravimo, napisala je Džordž Eliot. Zaboraviti Ljubinku Trgovčević čini se nemogućim. Zbog nje ne jedinstvene prirode, blagog, ali odlučnog karaktera, principijelnosti i integriteta. Njen bogat i sistematičan naučni opus preživjeće konačnost ljudskog bića, u korist generacija koje dolaze. U ime kolektiva i studenata Humanističkih studija Univerziteta Donja Gorica, neizmjereno joj hvala.

Predrag Zenović

---

* Predrag Zenović, Univerzitet Donja Gorica, Humanističke studije, predrag.zenovic@udg.edu.me